HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

14 aprilie 2016*

„Trimitere preliminară — Agricultură — Organizarea comună a piețelor — Regulamentul (CE) nr. 565/2002 — Articolul 3 alineatul (3) — Contingent tarifar — Usturoi de origine argentiniană — Licențe de import — Caracter netransferabil al drepturilor care decurg din anumite licențe de import — Eludare — Abuz de drept — Condiții — Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 — Articolul 4 alineatul (3)”

În cauza C-131/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia), prin decizia din 13 ianuarie 2014, primită de Curte la 21 martie 2014, în procedura

Malvino Cervati,

Società Malvi Sas di Cervati Malvino, desființată,

împotriva

Agenzia delle Dogane,

Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno,

cu participarea:

Roberto Cervati,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, doamna C. Toader, domnul A. Rosas, doamna A. Prechal și domnul E. Jarašiūnas (raportor), judecători,

avocat general: E. Sharpston,

grefier: L. Carrasco Marco, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 18 noiembrie 2015,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru M. Cervati, Società Malvi Sas di Cervati Malvino și R. Cervati, de C. Mazzoni, de M. Moretto și de G. Rondello, avvocati;

* Limba de procedură: italiana.

— pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de A. Collabolletta, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul elen, de I. Chalkias, de I. Dresiou, de O. Tsirkinidou și de D. Ntourntoureka, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de B.-R. Killmann și de P. Rossi, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Regulamentului (CE) nr. 1047/2001 al Comisiei din 30 mai 2001 de instituire a unui regim de licențe de import și certificate de origine și de stabilire a modalităților de gestionare a contingentelor tarifare pentru usturoiul importat din țări terțe (JO L 145, p. 35), precum și a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 166).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul M. Cervati, în calitate de asociat comanditat și de reprezentant legal al Società Malvi Sas di Cervati Malvino, desființată (denumită în continuare „Malvi”), precum și această societate, pe de o parte, și Agenzia delle Dogane (Agenția vamală) și Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno (Agenția vamală – Biroul vamal din Livorno) (denumite în continuare, împreună, „Agenția vamală”), pe de altă parte, în legătură cu o decizie de rectificare și de plată notificată Malvi referitor la importurile de usturoi de origine argentiniană care au beneficiat de un tarif vamal preferențial.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 2988/95

3 Articolul 4 din Regulamentul nr. 2988/95, care figurează în titlul II din acesta din urmă, denumit „Măsuri și sancțiuni administrative”, prevede:

„(1) Ca regulă generală, orice abatere atrage după sine retragerea avantajului obținut nejustificat:

— prin obligația de a vărsa sumele datorate sau de a rambursa sumele primite nejustificat;

[…]

(3) Actele despre care se stabilește că au drept scop obținerea unui avantaj care contravine obiectivelor dreptului [Uniunii] aplicabil în situația în cauză, prin crearea în mod artificial a condițiilor necesare pentru obținerea avantajului, au drept consecință, după caz, fie neacordarea avantajului respectiv, fie retragerea acestuia.

[…]”

Regulamentul (CE) nr. 1291/2000

4 Articolul 8 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul (CE) nr. 1291/2000 al Comisiei din 9 iunie 2000 de stabilire a normelor comune de aplicare a regimului de licențe de import și export și de certificate de fixare în avans pentru produsele agricole (JO L 152, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 32, p. 210) prevede:

„Licența de import sau export constituie autorizare și dă naștere unei obligații de a importa, respectiv de a exporta pe baza licenței și, cu excepția cazurilor de forță majoră, în perioada de valabilitate a acesteia, cantitatea specificată de produse sau mărfuri menționate."

5 Articolul 9 alineatul (1) din acest regulament prevede:

„Obligațiile care decurg din licențe sau certificate nu sunt transferabile. Drepturile care decurg din licențe sau certificate sunt transferabile de către titular în timpul perioadei lor de valabilitate. […]"

6 Articolul 15 alineatul (2) primul paragraf din regulamentul menționat prevede:

„Nicio cerere de licență sau certificat nu este acceptată atunci când nu s-a constituit o garanție corespunzătoare la organismul competent […] în ziua de depunere a cererii."

7 Potrivit articolului 35 alineatul (2) din același regulament:

„[…] în cazul în care obligația de import sau export nu a fost îndeplinită, garanția se reține în valoare egală cu diferența dintre:

(a) 95 % din cantitatea indicată în licență sau certificat

și

(b) cantitatea efectiv importată sau exportată.

[…]

Totuși, atunci când s-a importat sau exportat o cantitate sub 5 % din cea indicată în licență sau certificat, garanția se reține integral.

[…]"

Regulamentul nr. 1047/2001

8 Articolul 5 din Regulamentul nr. 1047/2001, intitulat „Eliberarea licențelor", prevede la alineatul (1) că, „[p]rin derogare de la articolul 9 din [Regulamentul nr. 1291/2000], drepturile care rezultă [din] licențele A nu sunt transferabile".

9 Regulamentul nr. 1047/2001 a fost abrogat, începând de la 1 iunie 2002, prin Regulamentul (CE) nr. 565/2002 al Comisiei din 2 aprilie 2002 de stabilire a modului de gestionare a contingentelor tarifare și de instituire a unui regim de certificate de origine pentru usturoiul importat din țări terțe (JO L 86, p. 11).

Regulamentul nr. 565/2002

10 Considerentele (1), (3) și (5)-(7) ale Regulamentului nr. 565/2002 enunță:

„(1) […] Începând cu 1 iunie 2001, taxa vamală normală la importul de usturoi înregistrat sub codul NC 0703 20 00 constă într-o taxă *ad valorem* de 9,6 % și dintr-o valoare specifică de 1 200 de euro pe tonă net. Cu toate acestea, un contingent de 38 370 de tone scutit de taxe specifice a fost deschis prin acordul încheiat cu Argentina și aprobat prin Decizia 2001/404/CE [a Consiliului din 28 mai 2001 privind încheierea unui acord sub forma unui schimb de scrisori între Comunitatea Europeană și Republica Argentina în temeiul articolului XXVIII din Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT) din 1994 pentru modificarea concesiilor cu privire la usturoi prevăzute de lista CXL anexată la GATT (JO L 142, p. 7, Ediție specială, 11/vol. 24, p. 64)], denumit în continuare «contingentul GATT». Acordul menționat prevede că acest contingent se repartizează în 19 147 de tone pentru importurile originare din Argentina (numărul de ordine 09.4104) […]

[…]

(3) Modul de gestionare a contingentului GATT a fost stabilit prin Regulamentul [nr. 1047/2001] […]. Experiența dobândită arată însă că această gestionare poate fi ameliorată și simplificată. Este necesar, în special, să se înlăture cerința privind licențele de import pentru importurile efectuate în afara contingentului GATT, iar condițiile de acces la acest contingent să fie adaptate pentru a reflecta mai bine fluxul schimburilor comerciale.

[…]

(5) Ținând seama de existența unei taxe specifice pentru importurile nepreferențiale în afara contingentului GATT, gestionarea contingentului GATT necesită instituirea unui regim de licențe de import. Modalitățile acestui regim trebuie să fie complementare sau derogatorii față de cele stabilite prin Regulamentul [nr. 1291/2000] […].

(6) Sunt necesare măsuri pentru limitarea, pe cât posibil, a cererilor de licențe de import în scop speculativ, care nu sunt legate de o activitate comercială reală pe piața fructelor și legumelor. În acest scop, trebuie prevăzute norme specifice privind cererea și validitatea licențelor.

(7) Întrucât acordul încheiat cu Argentina prevede o gestionare a contingentului GATT pe baza sistemului importatori tradiționali/noi importatori, trebuie să se definească noțiunea de importatori tradiționali și să se repartizeze cantitățile alocate între aceste două categorii de importatori, permițându-se totodată utilizarea optimă a contingentului.” [traducere neoficială]

11 Acest regulament cuprinde, la articolul 2 primul paragraf, următoarele definiții:

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

(a) «perioadă de import»: perioada cuprinsă între data de 1 iunie a unui an și data de 31 mai a anului următor;

[…]

(c) «importator tradițional»: un importator care a efectuat importuri de usturoi în Comunitate în cursul a cel puțin două dintre cele trei perioade de import integrale precedente, indiferent de originea și de data acestor importuri;

(d) «cantitate de referință»: cantitatea maximă de importuri anuale de usturoi efectuate de un importator tradițional în cursul unuia dintre anii calendaristici 1998, 1999 și 2000. În cazul în care importatorul în discuție nu a importat usturoi în cursul a cel puțin doi dintre acești trei ani, cantitatea sa de referință este cantitatea maximă a importurilor sale anuale de usturoi din cursul uneia dintre ultimele trei perioade de import integrale care o precedă pe cea pentru care prezintă o cerere de licență;

(e) «nou importator»: un importator care nu este importator tradițional.

[…]” [traducere neoficială]

12 Articolul 3 din Regulamentul nr. 565/2002, intitulat „Regimul licențelor de import”, prevede:

„(1) Orice import în cadrul contingentelor [tarifare de usturoi care intră în codul NC 0703 20 00, deschise prin Decizia 2001/404,] este condiționat de prezentarea unei licențe de import, denumită în continuare «licență», eliberată conform [Regulamentului nr. 1291/2000], sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament.

[…]

(3) Prin derogare de la articolul 9 din Regulamentul [nr. 1291/2000], drepturile care decurg din licențe nu sunt transferabile.

(4) Cuantumul garanției prevăzute la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul [nr. 1291/2000] este de 15 euro pe tonă net.” [traducere neoficială]

13 Articolul 5 din acest regulament, intitulat „Cererea de licențe”, prevede:

„(1) Cererile de licențe nu pot fi depuse decât de importatori.

[…]

Atunci când un nou importator a obținut licențe în temeiul prezentului regulament sau în temeiul Regulamentului [nr. 1047/2001] în perioada de import integrală precedentă, acesta trebuie să facă dovada faptului că a pus efectiv în liberă circulație, în nume propriu, cel puțin 90 % din cantitatea care i-a fost alocată.

[…]

(3) Cererile de licențe prezentate de un importator tradițional nu pot avea ca obiect, în cadrul unei perioade de import, o cantitate mai mare decât cantitatea de referință a acestui importator.

(4) Pentru fiecare dintre cele trei origini și pentru fiecare dintre trimestrele indicate în anexa I, cererile de certificate prezentate de un nou importator nu pot avea ca obiect decât o cantitate cel mult egală cu 10 % din cantitatea menționată în anexa I pentru originea respectivă și pentru trimestrul respectiv.

[…]” [traducere neoficială]

14 Potrivit articolului 6 din regulamentul menționat, intitulat „Cantitatea maximă care poate fi livrată”:

„(1) Pentru fiecare dintre cele trei origini și pentru fiecare dintre trimestrele indicate în anexa I, licențele se eliberează numai pentru o cantitate maximă, egală cu suma dintre:

(a) cantitatea menționată în anexa I pentru trimestrul respectiv și pentru originea respectivă;

(b) cantitățile nesolicitate în cursul trimestrului precedent pentru originea respectivă;

(c) cantitățile neutilizate, cu privire la care Comisia a fost informată, din licențele eliberate anterior pentru originea respectivă.

[…]

(2) Pentru fiecare dintre cele trei origini și pentru fiecare dintre trimestrele indicate în anexa I, cantitatea maximă calculată în conformitate cu alineatul (1) este repartizată după cum urmează:

(a) 70 % pentru importatorii tradiționali;

(b) 30 % pentru noii importatori.

Cu toate acestea, cantitățile disponibile sunt atribuite celor două categorii de importatori, fără nicio distincție, începând din prima zi de luni a celei de a doua luni a fiecărui trimestru." [traducere neoficială]

15 Articolul 13 al doilea paragraf din Regulamentul nr. 565/2002 precizează că acest regulament este aplicabil, în esență, licențelor solicitate începând cu 8 aprilie 2002 și punerilor în liberă circulație efectuate începând cu 1 iunie 2002.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

16 Malvi era o societate care își desfășura activitatea în sectorul importului și al exportului de fructe și legume, având calitatea de importator tradițional în sensul articolului 2 primul paragraf litera (c) din Regulamentul nr. 565/2002. Prin intermediul unei alte societăți, care a recurs ea însăși la alți operatori, Malvi a cumpărat usturoi de origine argentiniană importat în cursul lunilor februarie și martie 2003 în cadrul contingentului tarifar prevăzut de acest regulament și care beneficia, în consecință, de un tarif vamal preferențial (denumite în continuare „importurile în litigiu"), deși nu era titulara unei licențe de import necesare în acest scop, propriile licențe fiind epuizate.

17 Apreciind că Malvi a eludat în mod ilicit taxele vamale, precum și taxa pe valoarea adăugată recurgând la un mecanism fraudulos în cadrul căruia L'Olivo Maria Imp. Exp. (denumită în continuare „L'Olivo"), care avea calitatea de nou importator în sensul Regulamentului nr. 565/2002 și care a efectuat importurile în litigiu, acționa ca societate paravan și considerând că aceasta răspundea în solidar cu importatorul, Agenția vamală – Biroul vamal Livorno i-a adresat o decizie de rectificare și de plată.

18 Mecanismul pus în discuție de această agenție, pe care ea îl consideră fraudulos, poate fi descris după cum urmează. Într-o primă etapă, L'Olivo, titulara licențelor de import necesare pentru a beneficia de tariful vamal preferențial, cumpăra loturi de usturoi de origine argentiniană aflate în tranzit în depozitele vamale de la Bananaservice Srl (denumită în continuare „Bananaservice"), administrată de R. Tonini, nici aceasta nedispunând de licențe. În a doua etapă, L'Olivo importa aceste loturi de usturoi în Uniunea Europeană, beneficiind de tariful vamal preferențial, apoi, odată ce acestea erau puse în liberă circulație, le revindea Tonini Roberto & C. sas (denumită în continuare „Tonini"). În a treia etapă, Tonini revindea loturile respective Malvi.

19 Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație) precizează că, pe de o parte, doar L'Olivo dispunea de licențe de import pe numele său și că, pe de altă parte, loturile de usturoi au fost cedate în schimbul unei remunerații corecte, care era însă mai mică decât cuantumul taxei specifice datorate pentru importurile efectuate în afara contingentului GATT.

20 Malvi a formulat o acțiune împotriva deciziei de rectificare și de plată în fața Commissione tributaria provinciale di Livorno (Comisia fiscală provincială din Livorno), care a admis-o prin hotărârea din 15 noiembrie 2006.

21 Agenția vamală a formulat apel împotriva acestei hotărâri în fața Commissione tributaria regionale della Toscana (Comisia fiscală regională din Toscana), care a reformat hotărârea menționată prin decizia din 7 septembrie 2010. Această instanță a considerat că săvârșește o fraudă importatorul tradițional care, nedispunând de o licență de import proprie în cadrul contingentului GATT, în loc să cumpere marfa direct de la exportator și să o importe în afara contingentului achitând taxa specifică datorată, cumpără marfa deja vămuită de la un alt operator, care, la cererea sa și în schimbul unei remunerații corespunzătoare pentru serviciul prestat, a cumpărat-o, în scopul de a o revinde, prin intermediul unei întreprinderi care deține licențe ce permit importul în cadrul contingentului menționat.

22 În calitate de asociat comanditat al Malvi, domnul M. Cervati a formulat recurs împotriva acestei decizii în fața Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație).

23 În susținerea recursului formulat, domnul Cervati invocă în special încălcarea Regulamentelor nr. 1047/2001 și 565/2002, arătând că unui importator tradițional care nu dispune de o licență ce permite importul în cadrul contingentului GATT nu îi este interzis să se adreseze unui alt importator tradițional care, odată marfa achiziționată de la un furnizor extracomunitar, o cedează ca stoc străin unui al treilea operator, care, fără a transmite licența sa, introduce marfa în Uniune și o revinde ulterior celui de al doilea importator tradițional, în schimbul unei remunerații adecvate pentru serviciul prestat, care o revinde primului. În plus, domnul M. Cervati susține că finalitatea esențială a contingentului GATT este de a garanta aprovizionarea pieței Uniunii, menținându-i în același timp echilibrul. Așadar, pierderea cotelor deja atribuite anumitor importatori și, în consecință, neepuizarea contingentului ar avea drept consecință o majorare a prețurilor în scopuri speculative. Prin urmare, nu poate fi vorba despre fraudarea legii în împrejurări precum cele din speță.

24 Agenția vamală susține, dimpotrivă, că a fost utilizată o parte a contingentului atribuită unui alt operator și, în consecință, că a existat o fraudă vamală menită să eludeze sistemul de protecție a pieței interne. Aceasta apreciază că frauda este vădită în speță, considerând în special că Malvi a comandat în avans loturile de usturoi de origine argentiniană care ulterior erau importate de L'Olivo, că Malvi a furnizat în avans sumele de bani societății Tonini, care are același administrator ca Bananaservice, și că L'Olivo realiza un profit de 0,25 euro pe kilogram. Agenția vamală adaugă că domnul M. Cervati nu explică ce alt avantaj îi procură recurgerea la un asemenea mecanism decât avantajul fiscal care constă în plata tarifului preferențial.

25 Considerând că litigiul cu care este sesizată nu își găsește soluționarea în jurisprudența Curții și constatând că reglementarea Uniunii aplicabilă face obiectul unor interpretări divergente în jurisprudența națională, Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Regulamentele nr. 1047/2001 și nr. 2988/1995 trebuie interpretate în sensul că este interzis și constituie un abuz de drept și o practică frauduloasă comportamentul operatorului comunitar A ([Malvi]), care, întrucât nu dispune de o licență de import sau și-a epuizat propria parte din contingent, cumpără loturi determinate de marfă de la alt operator comunitar, B ([Tonini]), care, la rândul său, le-a cumpărat de la un furnizor extracomunitar ([Bananaservice srl]) și le-a cedat în țara terță altui operator comunitar, C ([L'Olivo]), care, întrucât îndeplinea condițiile, a obținut o licență în cadrul contingentului și, fără a-și transfera licența, le-a pus în liberă circulație în Comunitatea Europeană pentru a le ceda, după vămuire și în schimbul unei remunerații corespunzătoare, mai mică decât taxa specifică pentru importuri în afara contingentului, aceluiași operator B ([Tonini]), care, în final, le vinde operatorului A ([Malvi])?"

Cu privire la întrebarea preliminară

26 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte, instituită la articolul 267 TFUE, este de competența acesteia să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate. În această privință, Curtea poate să extragă din ansamblul elementelor furnizate de această instanță și în special din motivarea deciziei de trimitere elementele de drept al Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (Hotărârea Fuß, C-243/09, EU:C:2010:609, punctele 39 și 40, precum și Hotărârea Cimmino și alții, C-607/13, EU:C:2015:448, punctele 37 și 38 și jurisprudența citată).

27 În speță, mai întâi, decizia de trimitere arată că importurile în litigiu au fost efectuate în lunile februarie și martie 2003. Or, Regulamentul nr. 1047/2001, avut în vedere de instanța de trimitere în întrebarea preliminară, a fost abrogat prin Regulamentul nr. 565/2002 începând de la 1 iunie 2002. Articolul 13 al doilea paragraf din Regulamentul nr. 565/2002 precizează, în plus, că acesta din urmă este aplicabil licențelor solicitate începând cu 8 aprilie 2002 și punerilor în liberă circulație efectuate începând cu 1 iunie 2002. Prin urmare, Regulamentul nr. 565/2002, iar nu Regulamentul nr. 1047/2001, este cel aplicabil *ratione temporis* litigiului principal.

28 În continuare, din decizia de trimitere rezultă că se reproșează societății în discuție în litigiul principal faptul că s-a aprovizionat cu usturoi importat în cadrul contingentului GATT deși își epuizase deja propriile licențe care îi dădeau dreptul la importul în cadrul acestuia. Prin urmare, autoritățile vamale impută acestei societăți faptul că astfel a beneficiat în mod abuziv, pentru a obține această marfă importată la tarif preferențial, de o parte din contingent rezervată unui alt operator, contribuind la eludarea interdicției de transmitere a drepturilor care decurg din licențe, prevăzută la articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul nr. 565/2002.

29 În sfârșit, dacă Regulamentul nr. 2988/95, de asemenea avut în vedere de această instanță în întrebarea preliminară, privește în general, astfel cum indică titlul său, protecția intereselor financiare ale Uniunii, articolul 4 alineatul (3) din acesta este cel care tratează în mod specific problema abuzului de drept.

30 În aceste condiții, este necesar să se considere că, prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul nr. 565/2002 și articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2988/95 trebuie interpretate în sensul că se opun unui mecanism precum cel în discuție în litigiul principal, prin care, în urma unei comenzi efectuate de un operator, importator tradițional în sensul acestui prim regulament, care și-a epuizat licențele ce îi permiteau importul la tarif preferențial, la un al doilea operator, de asemenea importator tradițional care nu dispune de astfel de licențe,

— marfa este mai întâi vândută în afara Uniunii de o societate legată de acest al doilea operator unui al treilea operator, nou importator în sensul regulamentului menționat, titular al unor asemenea licențe;

— în continuare, această marfă este pusă în liberă circulație în Uniune de al treilea operator, beneficiind de tariful vamal preferențial, apoi revândută de acest al treilea operator celui de al doilea și

— această marfă este, în sfârșit, cedată de acest al doilea operator primului,

pentru motivul că un asemenea mecanism, întrucât permite primului operator să cumpere marfa importată în cadrul contingentului tarifar prevăzut de acest prim regulament deși nu dispune de o licență necesară în acest scop, constituie un abuz de drept din partea acestui prim operator.

31 În această privință, trebuie subliniat că, în cauza principală, doar marfa a fost cedată și că, în plus, aceasta a fost importată în Uniune prin intermediul unor licențe a căror legalitate nu este contestată. Prin urmare, nu a existat, din punct de vedere formal, nicio încălcare a interdicției de transmitere a drepturilor care decurg din licențe, prevăzută la articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul nr. 565/2002. De asemenea, este cert că, privite individual, operațiunile de cumpărare, de import și de revânzare în discuție în litigiul principal respectau condițiile formale de acordare a tarifului preferențial.

32 Cu toate acestea, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, justițiabilii nu se pot prevala în mod fraudulos sau abuziv de normele Uniunii. Astfel, aplicarea reglementării Uniunii nu poate fi extinsă într-o asemenea măsură încât să acopere practicile abuzive ale unor operatori economici, și anume operațiunile care nu sunt realizate în cadrul tranzacțiilor comerciale normale, ci doar cu scopul de a beneficia în mod abuziv de avantajele prevăzute de dreptul Uniunii (a se vedea în special Hotărârea Halifax și alții, C-255/02, EU:C:2006:121, punctele 68 și 69 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctele 29 și 30).

33 Potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante a Curții, constatarea existenței unei practici abuzive necesită, pe de o parte, un element obiectiv, care se manifestă prin faptul că trebuie să rezulte dintr-un ansamblu de circumstanțe obiective că, în pofida unei respectări formale a condițiilor prevăzute de reglementarea Uniunii, obiectivul urmărit de această reglementare nu a fost atins (a se vedea în acest sens în special Hotărârea Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, punctul 52, precum și Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 32).

34 O astfel de constatare impune, pe de altă parte, existența unui element subiectiv, în sensul că trebuie să rezulte dintr-un ansamblu de împrejurări obiective că scopul esențial al operațiunilor în cauză este obținerea unui avantaj necuvenit, prin crearea în mod artificial a condițiilor necesare pentru obținerea sa. Astfel, interzicerea practicilor abuzive nu este relevantă atunci când operațiunile în cauză pot avea o altă justificare decât simpla obținere a unui avantaj (a se vedea în acest sens în special Hotărârea Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, punctul 53, precum și Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 33). În plus, existența acestui element subiectiv trebuie să fie stabilită în privința entității în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, punctul 55).

35 Deși Curtea, pronunțându-se asupra trimiterii preliminare, poate, dacă este cazul, să ofere precizări destinate să orienteze instanța națională în interpretarea sa, este totuși de competența acesteia din urmă să verifice dacă elementele constitutive ale unei practici abuzive sunt întrunite în litigiul cu care este sesizată. În acest context, verificarea existenței unei practici abuzive impune instanței de trimitere să ia în considerare toate faptele și circumstanțele speței, inclusiv operațiunile comerciale anterioare și ulterioare importului în cauză (Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 34 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea Cimmino și alții, C-607/13, EU:C:2015:448, punctul 60).

36 În acest sens, în ceea ce privește, în primul rând, obiectivele Regulamentului nr. 565/2002, din considerentele (6) și (7) rezultă că acesta urmărește să gestioneze contingentul tarifar prevăzut prin repartizarea cantităților alocate între importatorii tradiționali și noii importatori, permițând totodată utilizarea optimă a acestui contingent și limitând cererile de licențe de import în scop speculativ care nu sunt legate de o activitate comercială reală pe piața fructelor și legumelor.

37 Spre deosebire însă de regulamentele care erau în discuție în cauzele în care s-au pronunțat Hotărârile SICES și alții (C-155/13, EU:C:2014:145) și Cimmino și alții (C-607/13, EU:C:2015:448), care, în esență, rezervau o cantitate din contingentele gestionate de aceste regulamente noilor operatori, Regulamentul nr. 565/2002 nu rezervă, în mod absolut, o cantitate din contingentul GATT noilor importatori.

38 Astfel, desigur, pe de o parte, articolul 5 alineatul (3) din Regulamentul nr. 565/2002 prevede că cererile de licențe prezentate de un importator tradițional nu pot avea ca obiect, pentru o perioadă de import, o cantitate mai mare decât cantitatea de referință a acestui importator, ceea ce contribuie la limitarea extinderii activității de import a importatorilor tradiționali. Pe de altă parte, articolul 5 alineatul (1) al treilea paragraf din acest regulament impune unui nou importator care a obținut licențe în temeiul regulamentului menționat și dorește să introducă o nouă cerere de licențe să facă dovada faptului că a pus efectiv în liberă circulație, în nume propriu, cel puțin 90 % din cantitatea care i-a fost distribuită, în conformitate cu obiectivul de limitare a cererilor de licențe în scop speculativ, care nu sunt legate de o activitate comercială reală pe piața fructelor și legumelor, enunțat în considerentul (6) al acestui regulament.

39 Cu toate acestea, deși articolul 6 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul nr. 565/2002 precizează că, pentru fiecare origine și fiecare trimestru date, cantitatea maximă de marfă pentru care sunt eliberate licențele este atribuită în proporție de 70 % importatorilor tradiționali și în proporție de 30 % noilor importatori, al doilea paragraf al acestei dispoziții prevede în mod expres că, „începând din prima zi de luni a celei de a doua luni a fiecărui trimestru”, „cantitățile disponibile sunt atribuite celor două categorii de importatori, fără nicio distincție”.

40 În aceste condiții, trebuie constatat că un mecanism precum cel în discuție în litigiul principal nu pare să compromită obiectivele urmărite de Regulamentul nr. 565/2002.

41 *Primo*, primul cumpărător al mărfii în Uniune, care este de asemenea importator tradițional, nu dobândește, prin cumpărarea acestei mărfi de la noul importator care dispune de licențe, dreptul ca propria cantitate sa de referință, astfel cum este definită la articolul 2 primul paragraf litera (d) din Regulamentul nr. 565/2002, să fie calculată pe o bază care să cuprindă cantitățile de marfă pe care le-a cumpărat de la acesta din urmă, tot astfel cum al doilea cumpărător din Uniune, de asemenea importator tradițional, nu dobândește dreptul ca propria cantitate de referință să fie calculată pe o bază care să cuprindă cantitățile de marfă pe care le-a cumpărat de la primul cumpărător din Uniune.

42 *Secundo*, desigur, un asemenea mecanism permite primului și celui de al doilea cumpărător din Uniune, care sunt de asemenea importatori tradiționali, să se aprovizioneze cu usturoi care a fost importat la tarif preferențial deși nu mai dispun de licențele necesare în acest scop și să își consolideze astfel poziția pe piața distribuției usturoiului dincolo de partea din contingentul tarifar care le-a fost atribuită. Cu toate acestea, astfel cum s-a constatat deja la punctul 37 din prezenta hotărâre, Regulamentul nr. 565/2002 nu rezervă în mod absolut o parte din contingent noilor importatori. Acesta nu urmărește nici să reglementeze piața distribuției usturoiului în Uniune și nici să înghețe pozițiile a diferiți actori de pe această piață, chiar dacă au de altfel calitatea de importator tradițional în sensul acestui regulament, interzicându-le să se aprovizioneze cu această marfă de la un alt operator pentru singurul motiv că aceasta a fost importată anterior la un tarif preferențial.

43 Este totuși necesar, pentru ca un asemenea mecanism de vânzare și de revânzare a mărfii între operatori să nu determine nici o influență nejustificată a unui operator pe piață, în special, o eludare de către importatorii tradiționali a articolului 5 alineatul (3) din Regulamentul nr. 565/2002, și nici încălcarea obiectivului potrivit căruia cererile de licențe trebuie să fie legate de o activitate comercială reală, ca fiecare etapă a acestui mecanism să se efectueze la un preț corespunzător prețului pieței și ca importul la tarif preferențial să fie efectuat, prin intermediul unor licențe obținute în mod legal, de către titularul acestora. Mai precis, revine instanței de trimitere sarcina să verifice dacă fiecare operator implicat primește o compensație adecvată pentru importul, vânzarea sau revânzarea mărfii în discuție, care îi permite să păstreze poziția care i-a fost atribuită în cadrul gestionării contingentului.

44 În speță, întrucât instanța de trimitere precizează că marfa în discuție a fost cedată „în schimbul unei remunerații corespunzătoare” și întrucât nu se contestă că importurile în litigiu au fost într-adevăr efectuate de L’Olivo și prin intermediul unor licențe pe care aceasta le-a obținut în mod legal, această condiție pare îndeplinită, ceea ce este totuși de competența instanței de trimitere să verifice.

45 *Tertio*, deși este cert că noul importator în discuție în litigiul principal a realizat punerea în liberă circulație în nume propriu a mărfii în discuție, un mecanism precum cel în discuție în litigiul principal nu aduce atingere nici obiectivului de limitare a cererilor de licențe în scop speculativ și nici celui privind intrarea efectivă a unor noi operatori pe piața importului de usturoi.

46 În ceea ce privește, în al doilea rând, elementul subiectiv menționat la punctul 34 din prezenta hotărâre, trebuie indicat, cu titlu introductiv, că cercetarea sa nu ar fi relevantă în cauza principală decât în ipoteza în care instanța de trimitere ar constata că mecanismul în discuție în litigiul principal aduce atingere obiectivelor urmărite de Regulamentul nr. 565/2002, constatarea existenței unei practici abuzive impunând întrunirea cumulativă a unui element obiectiv și a unui element subiectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctele 31-33).

47 În ceea ce privește condițiile care ar permite stabilirea existenței unui asemenea element subiectiv, rezultă din jurisprudența Curții că, pentru ca un mecanism precum cel în discuție în litigiul principal să poată fi considerat ca având drept obiectiv esențial să confere celui de al doilea cumpărător din Uniune un avantaj necuvenit, este necesar ca importul să fi avut ca obiect conferirea unui astfel de avantaj acestui cumpărător și ca operațiunile să fie lipsite de orice justificare economică și comercială pentru importator, precum și pentru ceilalți operatori care intervin în mecanismul respectiv, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere (a se vedea prin analogie Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 37, precum și Hotărârea Cimmino și alții, C-607/13, EU:C:2015:448, punctul 65).

48 Constatarea de către instanța de trimitere a faptului că un astfel de mecanism nu este lipsit de orice justificare economică și comercială ar putea, cu titlu de exemplu, să se bazeze pe împrejurarea că prețul de vânzare al mărfii era stabilit la un nivel care a permis importatorului și celorlalți operatori care intervin în mecanismul respectiv să obțină un profit considerat normal sau obișnuit în sectorul respectiv pentru tipul de marfă și de operațiune în discuție (a se vedea în acest sens Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 37). În această privință, instanța de trimitere precizează că marfa în discuție a fost cedată „în schimbul unei remunerații corespunzătoare”. În acest context, simplul fapt că această remunerație este inferioară cuantumului taxei specifice datorate pentru importurile din afara contingentului este lipsit de incidență dacă această remunerație poate fi considerată o remunerație normală sau obișnuită în sectorul respectiv pentru tipul de marfă și de operațiune în discuție, ceea ce este de competența instanței de trimitere să verifice.

49 Pentru a efectua o asemenea constatare, instanța de trimitere ar putea de asemenea ține seama de faptul că din coroborarea considerentului (5) cu articolul 3 alineatele (1) și (4) din Regulamentul nr. 565/2002, precum și cu articolul 8 alineatul (1) și articolul 35 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1291/2000 reiese că importatorii au obligația de a utiliza licențele care le-au fost eliberate, putând fi sancționați în caz contrar, și au deci un interes real să efectueze importuri, inclusiv un nou importator în cadrul unei operațiuni precum cea în discuție în litigiul principal (a se vedea prin analogie Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 37).

50 În acest context, chiar dacă instituirea unui asemenea mecanism, precum cel în discuție în litigiul principal, ar fi motivată de voința primului sau a celui de al doilea cumpărător din Uniune de a beneficia de tariful preferențial și, astfel, de a se aproviziona cu marfă mai ieftină decât cea care ar fi fost importată în afara contingentului și chiar dacă importatorul și ceilalți operatori în cauză sunt conștienți de acest lucru, asemenea operațiuni nu pot fi considerate *a priori* ca fiind lipsite de justificare economică și comercială pentru toți aceștia din urmă (a se vedea în acest sens Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 38, precum și Hotărârea Cimmino și alții, C-607/13, EU:C:2015:448, punctul 65).

51 Nu se poate exclude totuși ca, în anumite împrejurări, un mecanism precum cel în discuție în litigiul principal să fi fost instituit cu scopul esențial de a crea în mod artificial condițiile necesare pentru obținerea tarifului preferențial. Printre elementele care ar putea permite să se stabilească un caracter

artificial al unui asemenea mecanism figurează în special împrejurarea că importatorul titular al licențelor nu și-a asumat niciun risc comercial sau chiar împrejurarea că marja de profit a importatorului este nesemnificativă sau că prețul de vânzare a usturoiului al importatorului către primul cumpărător din Uniune, iar ulterior de acesta din urmă către al doilea cumpărător din Uniune este inferior prețului pieței (a se vedea în acest sens Hotărârea SICES și alții, C-155/13, EU:C:2014:145, punctul 39, precum și Hotărârea Cimmino și alții, C-607/13, EU:C:2015:448, punctul 67).

52 Pe de altă parte, în măsura în care întrebarea preliminară privește articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2988/95, este suficient să se amintească faptul că această dispoziție prevede, în esență, aceleași criterii, care rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții, cu cele amintite la punctele 32-34 din prezenta hotărâre, precizându-se totodată că actele are îndeplinesc aceste criterii, și anume cele pentru care se stabilește că au ca scop obținerea unui avantaj contrar obiectivelor dreptului Uniunii aplicabil, creând în mod artificial condițiile necesare pentru obținerea acestui avantaj, au drept consecință, după caz, fie neobținerea avantajului, fie retragerea acestuia.

53 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul nr. 565/2002 și articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2988/95 trebuie interpretate în sensul că nu se opun, în principiu, unui mecanism precum cel în discuție în litigiul principal, prin care, în urma unei comenzi efectuate de un operator, importator tradițional în sensul acestui prim regulament, care și-a epuizat licențele ce îi permiteau importul la tarif preferențial, la un al doilea operator, de asemenea importator tradițional care nu dispune de astfel de licențe,

— marfa este mai întâi vândută în afara Uniunii de o societate legată de acest al doilea operator unui al treilea operator, nou importator în sensul regulamentului menționat, titular al unor asemenea licențe;

— în continuare, această marfă este pusă în liberă circulație în Uniune de al treilea operator, beneficiind de tariful vamal preferențial, apoi revândută de acest al treilea operator celui de al doilea și

— această marfă este, în sfârșit, cedată de acest al doilea operator primului, care dobândește astfel marfa importată în cadrul contingentului prevăzut de acest prim regulament deși nu dispune de o licență necesară în acest scop.

Cu privire la cheltuielile de judecată

54 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 565/2002 al Comisiei din 2 aprilie 2002 de stabilire a modului de gestionare a contingentelor tarifare și de instituire a unui regim de certificate de origine pentru usturoiul importat din țări terțe și articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene trebuie interpretate în sensul că nu se opun, în principiu, unui mecanism precum cel în discuție în litigiul principal, prin care, în urma unei comenzi efectuate de un operator, importator tradițional în sensul acestui prim regulament, care și-a epuizat licențele ce îi permiteau importul la tarif preferențial, la un al doilea operator, de asemenea importator tradițional care nu dispune de astfel de licențe,

— **marfa este mai întâi vândută în afara Uniunii Europene de o societate legată de acest al doilea operator unui al treilea operator, nou importator în sensul regulamentului menționat, titular al unor asemenea licențe,**

— **în continuare, această marfă este pusă în liberă circulație în Uniunea Europeană de al treilea operator, beneficiind de tariful vamal preferențial, apoi revândută de acest al treilea operator celui de al doilea și**

— **această marfă este, în sfârșit, cedată de acest al doilea operator primului, care dobândește astfel marfa importată în cadrul contingentului prevăzut de acest prim regulament deși nu dispune de o licență necesară în acest scop.**

Semnături